

**M/s Raja Rain Kulwant Rai v. Assistant Commissioner of 387
Income Tax (Ashok Bhan, J.)**

(17) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਜੇ.ਐੱਸ.ਟੀ

ਅਸ਼ੋਕ ਭਾਨ ਅਤੇ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਜੇ.

ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰ.ਏ.ਜੇ.ਏ.ਆਰ.ਏ.ਐਮ.ਕੇ ਉਲਵੰਤ ਆਰਏਆਈ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ _____

ਬਨਾਮ

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, - ਜਵਾਬਦਾਰ

97 ਦਾ CWP ਨੰ. 3035

ਮਈ 28, 1997

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961—S'S.143(2), 158—B ਅਤੇ 158—BC— ਟੈਕਸ 'ਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੀ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ—ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ 1985-95 ਲਈ ਸਰਚ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 158-BC (c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ— ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1988-89 ਅਤੇ 1989-90 ਲਈ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 143(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ—ਨੋਟਿਸ ਜ਼ੂਰੀ 1 sdi ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ! ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਮੂਹਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਵਿਲੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣ-ਫਰੇਮ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 147/148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਮਦਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖੋਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਸਨ। ਅਧਿਆਇ XIVB ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਬਲਾਕ ਅਵਧੀ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਕਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਭਾਗ ਅਧਿਆਇ XIV ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਿਆ।

(ਪਰਾ 17)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 143(2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਮੁਨਾਸਿਬ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 142(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਾਟੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉੱਥੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੂਤ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ XIVB ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਕੇਸ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 139 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 142(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 158- BC ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ

ਗਈਆਂ ਰਿਟਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 18)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ ਲਈ ਧਾਰਾ 158-BC ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਕਾਇਆ ਮੁਲਾਂਕਣ ਧਾਰਾ 158 BC ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮੂਹਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਏ ਗਏ ਸਨ। (c) ਐਕਟ ਦਾ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੋ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਉਸੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਦੋ ਵਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਖੋਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਇ XIVB ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਅਧਿਆਇ XIV ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਧਾਰਨ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ।

(ਪਾਰਾ 19 ਅਤੇ 20)

A. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੇ.ਐਮ.ਇਟਲ

B. ਐਸ ਗੁਪਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੰਜੇ ਬਾਂਸਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਅਸ਼ੋਕ ਭਾਨ, ਜੇ.

(1) ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਜੋ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ - "ਕੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 143(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 158 ਦੇ ਅਧੀਨ 'ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ' ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਬੀ ਕਿਸ ਬਾਰੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 158 ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?"

(2) ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹਨ:-

(3) ਮੁਲਾਂਕਣ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਏਜੰਟ ਹੈ। ਸਾਲ 1988-89 ਲਈ ਮੂਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰੁਪਏ ਦੀ ਟੈਕਸਯੋਗ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 28 ਫਰਵਰੀ, 1989 ਨੂੰ 1,78,040। ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ 21 ਫਰਵਰੀ, 1992 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ

ਐਕਟ, 1961 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਟੈਕਸਯੋਗ ਆਮਦਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 97,060 ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਟੈਕਸਯੋਗ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਕੀਤਾ। 10,00,070. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉਕਤ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ), ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ 23 ਫਰਵਰੀ, 1995 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਜ਼ਾ ਆਰਡਰ.

(4) ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਸਾਲ 1988-89 ਲਈ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1988-89 ਲਈ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। 1,11,350 ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕੋਈ

**M/s Raja Rain Kulwant Rai v. Assistant Commissioner of 389
Income Tax (Ashok Bhan, J.)**

ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(5) 5 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਫਰਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIV ਦੇ ਉਪਬੰਧ, 30 ਜੂਨ, 1995 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158 ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ 12 ਫਰਵਰੀ, 1996 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ 1 ਲਈ ਫਾਰਮ 2-ਬੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1985 ਤੋਂ 5 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1985 ਤੋਂ 5 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਤੱਕ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਸਮੇਤ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ:-

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ

ਆਮਦਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਸਮੇਤ
ਗਈ ਹੈ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ

1	2	3
1985-86	17,120 ਰੈ	17,120 ਰੈ
1986-87	72,410 ਰੈ	72,410 ਰੈ
1987-88	1,14,772 ਰੈ	1,14,772 ਰੈ
1988-89	1,13,720 ਰੈ	1,13,720 ਰੈ
1989-90	1,11,350 ਰੈ	1,11,350 ਰੈ
1990-91	88,040 ਰੈ	88,040 ਰੈ

1	2	3
1991-92	1,38,030 ਹੈ	1,38,030 ਹੈ
1992-93	39,680 ਹੈ	39,680 ਹੈ
1993-94	45,368 ਹੈ	45,368 ਹੈ
1994-95	34,620 ਹੈ	34,620 ਹੈ
1995-96	-	-
ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 8 ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋੜ	1,15,702 ਹੈ	1,15,702 ਹੈ
ਬਲਾਕ ਅਵਧੀ ਲਈ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਸਮੇਤ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੁੱਲ।		8,90,804 ਹੈ
ਘੱਟ : ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਆਮਦਨ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ		7,75,102 ਹੈ
		1,15,702 ਹੈ

(6) ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1988-89 ਅਤੇ 1989-90 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143(2) ਮਿਤੀ 20 ਜਨਵਰੀ, 1997 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 30 ਜਨਵਰੀ, 1997 ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਅਨੁਬੰਧ P4 ਅਤੇ P5 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 143(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158 ਬੀਸੀ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਕਸਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਲਾਕ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143(2) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਕਾਇਆ ਮੁਲਾਂਕਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158 BC(c) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮੂਹਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 143(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 4 ਮਾਰਚ, 1997 ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਮਿਤੀ 12 ਫਰਵਰੀ, 1997 ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਨੁਬੰਧ P8 ਵਜੋਂ ਨੱਥੀ ਹੈ।

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 143(2) ਅਨੁਸੂਚੀ P4 ਅਤੇ P5 ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਅਨੁਸੂਚੀ P8 ਦੇ ਅਧੀਨ

**M/s Raja Rain Kulwant Rai v. Assistant Commissioner of 391
Income Tax (Ashok Bhan, J.)**

ਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਨੋਟਿਸਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 4 ਮਾਰਚ, 1997 ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੋਟਿਸ ਅਨੁਸੂਚੀ? 4 ਅਤੇ P5 ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(8) ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਚੈਪਟਰ XIVB ਦੀ ਧਾਰਾ 158 ਬੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1988-89 ਅਤੇ 1989-90 ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143(2) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(9) ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਬਲਾਕ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1988-89 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1989-90 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੈਂਡ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1989-90 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਕਾਰਡ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 19 ਮਈ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਲਈ 1994। ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, 17 ਜੂਨ, 1994 ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1988-89 ਅਤੇ 1989-90 ਲਈ ਧਾਰਾ 143(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਖੋਜ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਆਮਦਨੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1988-89 ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਰਡਰ 15 ਮਾਰਚ, 1994 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਖੋਜ 5 ਦਸੰਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਛੁਪਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। ਦੋ ਕੇਸ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

(10) ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਗਏ।

(11) 1995 ਦੇ ਵਿੱਤ ਬਿੱਲ ਨੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਏ XIVB ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਜਾਂ 30 ਜੂਨ, 1995 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਕਸ਼ਨ 132 ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਧਾਰਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੈਪਟਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਖੋਜ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਅਸਰਦਾਰ. ਵਿੱਤ ਬਿੱਲ 1995 (1995) 212 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. (ਸੈਟ.) 306 ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

“ਖੋਜ ਜਾਂ ਮੰਗ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਖੋਜ ਜਾਂ ਮੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖੋਜੀ ਗਈ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, 30 ਜੂਨ, 1995 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਮੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖੋਜੀ ਗਈ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਲਾਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਪਿਛਲਾ ਸਾਲ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਦੀ ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਾਂ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਜਾਂ ਮੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਆਮਦਨ ਅਜਿਹੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਸ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।”

(12) ਅਧਿਆਇ XIV-B ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਮੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ। ਬਲਾਕ ਅਵਧੀ ਦੀ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 113 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਫਲੈਟ ਦਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਬਲਾਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਮੰਗ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਆਇ XIV-B ਦੇ ਸ਼ੀਮਲਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 132(5) ਅਤੇ 132(7) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਬੰਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਆਇ XIV ਸਕੋਪ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 132(5) ਦੇ ਬਦਲ ਵਿੱਚ ਸੀ।

(13) 'ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ' ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 158 ਬੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

132 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 132A ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ . 'ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪੈਸਾ, ਸਰਾਫਾ, ਗਹਿਣੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੀਮਤੀ ਕਲਾ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ, ਸਰਾਫਾ, ਗਹਿਣੇ, ਕੀਮਤੀ ਲੇਖ, ਵਸਤੂ, ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅਸ਼ਕ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 158 ਬੀਏ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿੱਥੇ 30 ਜੂਨ, 1995 ਦੇ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੋਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 132 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ, ਫਿਰ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਧਿਆਇ XIV-B ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ। ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੁੱਲ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 60 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਫਲੈਟ ਦਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

(14) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158BB ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

ਬਲਾਕ ਅਵਧੀ ਦੀ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦੀ 158BB ਗਣਨਾ-(1) ਬਲਾਕ ਅਵਧੀ ਦੀ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ, ਚੈਪਟਰ IV ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੇਖਾ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਮੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਏ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੁਆਰਾ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕੁੱਲ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ-

- (a) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 143 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 144 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ;
- (b) ਜਿੱਥੇ ਆਮਦਨ ਦੀਆਂ ਰਿਟਰਨ ਧਾਰਾ 139 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ

M/s Raja Rain Kulwant Rai v. Assistant Commissioner of 393
Income Tax (Ashok Bhan, J.)

ਅਜਿਹੇ ਰਿਟਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਖੋਜ ਜਾਂ ਮੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ;

- (c) ਜਿੱਥੇ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਦੀ ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਆਮਦਨ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਹੀਂ;
- (d) ਜਿੱਥੇ ਪਿਛਲਾ ਸਾਲ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 139 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖੋਜ ਜਾਂ ਮੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼;
- (e) ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 245D ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਨਿਪਟਾਰਾ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ;
- (f) ਜਿੱਥੇ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 158BC ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ : ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ:-

- (a) ਹਰੇਕ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਨੂੰ, ਐਗਰੀਗੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਧਿਆਇ VI ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਉਪ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਣਸੋਧਿਤ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਆਇ IV ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। -ਸੈਕਸ਼ਨ 32 ਦੀ ਧਾਰਾ (2);
- (b) ਕਿਸੇ ਫਰਮ ਦੀ, ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਤਨਖਾਹ, ਵਿਆਜ, ਕਮਿਸ਼ਨ, ਬੋਨਸ ਜਾਂ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮਦਨ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫਰਮ ਦੀ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਸਹਿਭਾਗੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਵੰਡ 'ਤੇ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਾਧੇ ਦੇ ਕਾਰਨ;
- (c) ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 143 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (IB) ਅਧੀਨ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।
- (2) ਬਲਾਕ ਪਰੀ ਦੀ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 68, 69, 69A, 69B ਅਤੇ 69C ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ "ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ" ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਖੋਜ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ i ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਮੇਤ ਬਲਾਕ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਿਛਲਾ ਸਾਲ।
- (3) ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਫਸਰ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਜਾਂ ਮੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਮਦਨ ਦੇ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ।

- (4) ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਧਿਆਇ VI ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲਿਆਏ ਗਏ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੈਰ-ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਘਾਟਾ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਲਾਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਨਿਯਮਤ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਬਲਾਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158BC ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:-

"158 ਬੀ.ਸੀ. ਬਲਾਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ :- ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 132 ਜਾਂ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 132A ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ-

- (a) ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜੇਗਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ, ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਟਰਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 142 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (I), ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਲਾਕ ਪਰੀ ਦੀ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ:
ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ;
- (b) ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 158BB ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਦੀ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 142, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ (3) ਧਾਰਾ 143 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 144 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, apply;
- (c) ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਦੀ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਟੈਕਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ;
- (d) ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 132 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 132 ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਜਿਹੇ ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ "ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ "ਨਿਯਮਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ" ਜਾਂ "ਮੁਲਾਂਕਣ" ਦੇ ਸੰਦਰਭਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ। 132B ਨੂੰ "ਬਲਾਕ ਅਸੈਸਮੈਂਟ" ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(15) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ (ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ) ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਟਰਨ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਦਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਮਦਨ 'ਬਲਾਕ ਅਵਧੀ ਲਈ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਸਮੇਤ। ਅਧਿਆਇ XIVB ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ

M/s Raja Rain Kulwant Rai v. Assistant Commissioner of 395
Income Tax (Ashok Bhan, J.)

ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 158BB ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਦੀ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ। ਅਧਿਆਇ XIV-B ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਲਾਕ ਅਵਧੀ ਦੀ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਫਿਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਅਵਧੀ ਦੀ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਟੈਕਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(16) ਸੀਐਚ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼. XIVB ਇਹ ਹੈ ਕਿ 30 ਜੂਨ, 1995 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਖੋਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖੋਜੀ ਗਈ ਅਣਦੱਸੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬਲਾਕ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਖੋਜ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 158 ਬੀਏ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 30 ਜੂਨ, 1995 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕੇਸ ਹੋਣਗੇ।

ਨਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਧਿਆਇ XIVB ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਕਸਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਲਾਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(17) ਖੋਜ ਦੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੀ ਆਮਦਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1988-89 ਅਤੇ 1989-90 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ: (i) ਆਮਦਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ (ii) ਆਮਦਨ ਦੀ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਆਮਦਨ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1988-89 ਅਤੇ 1989-90 ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਕਾਇਆ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158 ਬੀ ਸੀ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮੂਹਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1988-89, 1989-90 ਦੀ ਆਮਦਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਸਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਕੋਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 147, 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਮਦਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ। ਖੋਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਬੇਅਸਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਚੈਪਟਰ XIVB ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਵਿਭਾਗ ਅਧਿਆਇ XIVB ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਿਆ।

(18) ਧਾਰਾ 143(2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਮੁਨਾਸਿਬ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 142(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਆਮਦਨੀ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਾਟੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਉੱਥੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੂਤ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ XIVB ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਲਾਕ ਅਵਧੀ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ

ਹੈ, ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 142(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ। ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਦੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 158 (BC) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਟਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।

(19) ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ ਲਈ ਧਾਰਾ 158BC ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਕਾਇਆ ਮੁਲਾਂਕਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158BC(c) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮੂਹਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(20) ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਅਸਮਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੋ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਉਸੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਦੋ ਵਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਖੋਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਇ XIVB ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਅਧਿਆਇ XIV ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਧਾਰਨ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ।

(21) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ P4, P5 ਅਤੇ P8 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਣਗੌਲੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

**M/s Raja Rain Kulwant Rai v. Assistant Commissioner of 397
Income Tax (Ashok Bhan, J.)**

17972 HC—ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਟਾਈਪਸੈਟ ਅਤੇ ਫਾਇਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੈਸ, ਯੂ. ਟੀ., ਸੀ. ਐੱਚ. ਡੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ